

Hässleholms kommun

Rektorn vid Ljungdalaskolan

Beslut för grundskola med särskoleelever

efter tillsyn av Ljungdalaskolan
i Hässleholms kommun

Tillsyn av Ljungdalaskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Hässleholms kommun under våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Ljungdalaskolan besöktes av Skolinspektionen den 10 april 2012.

Helhetsbedömning

Det är svårt att skapa en övergripande bild av Ljungdalaskolans elevers kunskapsresultat. Detta då kunskapsresultaten inte i tillräcklig utsträckning sammanställs för skolan som helhet och därmed finns inget underlag till diskussion för att komma fram till framgångsfaktorer eller förbättringsområden. Lärarna är osäkra på hur kunskapsresultaten på enheten ser ut vilket tyder på att deras delaktighet i det systematiska kvalitetsarbetet måste stärkas.

I framför allt elevintervjun framkommer att det förekommer kränkningar vid skolan och att fysiska konflikter kan uppkomma främst vid någon av fotbollsplanerna. Det finns vid skolan instruktioner för hur man ska agera vid kränkningar och konflikter, men dessa måste bli mer kända hos eleverna samtidigt som personalen vid skolan måste säkerställa att rektor får information om eventuella kränkningar. I detta sammanhang måste även planen mot kränkande behandling än tydligare kopplas till Ljungdalaskolans faktiska situation. Elevernas inflytande i undervisningen behöver förbättras, eleverna säger att de ges ett visst inflytande men det varierar mellan ämnen och lärare hur pass mycket de får vara med om att bestämma. Lärarna håller delvis med om detta och uppger att de ibland kan känna sig stressade att hinna med alla moment enligt läroplanen och detta kan påverka inflytandet hos de äldre eleverna. Det måste även bland lärarna finnas en tydlig uppfattning om att alla elever kan nå målen, detta för att kunna stärka elevernas tillit till den egna förmågan.

Grundsärskolans verksamhet bedöms fungera bra, undervisningen är väl strukturerad och lärarna vittnar om en positiv utveckling ur ett kunskapsperspektiv. En del av elevernas undervisning i grundsärskolan integreras med grundskolan.

I tillsynen framkommer att det finns elever i behov av studiehandledning på modersmålet, men dessa elever får inte detta särskilda stöd. Det är av vikt att detta snarast åtgärdas och Skolinspektionen erinrar om att denna kritikpunkt även lyftes vid Skolverkets inspektion 2006.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudman måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Ljungdalaskolan i Hässleholms kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hässleholms kommun att senast 2012-09-20 avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Lärarna ger inte alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Undervisning och lärande.

I detta ingår att:

- Lärarna ska ge uttryck för att de stärker elevernas vilja att lära och deras tillit till den egna förmågan (Lgr 11, avsnitt 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer).

Grundläggande värden och inflytande

Eleverna ges inte ett aktivt inflytande över utbildningen

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Grundläggande värden och inflytande.

I detta ingår att:

- Utformningen av inflytandet ska anges i planeringen av verksamheten och skolan ska ha en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad (1 kap. 10 § skollagen, 4 kap. 14 § första stycket skollagen samt Lgr 11, avsnitt 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande).
- Eleverna ska ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll (4 kap. 9 § skollagen samt Lgr 11, avsnitt 2.3

Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar).

Trygghet och studiero

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Trygghet och studiero.

I detta ingår att:

- Vid skolan ska det genomföras åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling (6 kap. 7, 10 §§ skollagen).
- Skolan ska se till att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektorn (6 kap. 10 § första stycket skollagen).
- Skolan ska rapportera signaler om kränkande behandling till huvudmannen (6 kap. 10 § första stycket skollagen).
- Det ska för varje skolenhet finnas en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp (6 kap. 8 § skollagen).

Särskilt stöd

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Skolan ska ge studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det (5 kap. 4 § skolförordningen).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Rektorn ska ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning, utvärdering och utveckling av utbildningen (4 kap. 4 § första stycket skollagen).
- Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever (4 kap. 4 § andra stycket skollagen).

Skäl för beslut

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Lärarna ger inte alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Motivering:

Ett centralt mål inom skolan är att ta tillvara på elevernas nyfikenhet och vilja till att lära. Enligt läroplanen ska denna vilja att lära stärkas och läraren ska stimulera elevens tillit till den egna förmågan.

I lärarintervjun diskuteras bland annat elevernas möjlighet att nå ämnenas olika kunskapsmål. På frågan om eleverna kan nå alla mål svarar flera lärare i intervjun spontant nej. En del lärare menar att det i varje klass finns ett par elever som av olika anledningar inte kan nå målen. Lärarna utvecklar sitt resonemang med att förklara att det finns elever som ligger på gränsen gällande placering i grundskolan eller grundsärskolan. I intervju med rektor menar denne att alla elever kan nå målen, det är dock tydligt att denna bild inte är gemensam för hela skolan. Utifrån de enkäter som Skolinspektionen hösten 2011 låtit elever och lärare fylla i framkommer en skillnad i uppfattningen om möjligheten att nå målen. Eleverna menar, såväl i enkät som i intervju, att de kan nå målen om de vill medan lärarna inte har samma positiva tillit till elevernas förmåga och deras möjlighet att nå målen. Det är i lärarenkäten en majoritet som menar att eleverna inte kan nå alla målen.

Lärarna vid skolenheten ska se till att de stärker elevernas vilja att lära och deras tillit till den egna förmågan.

Författning:

Lgr 11, avsnitt 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer

Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande

Bedömning:

Eleverna ges inte ett aktivt inflytande över utbildningen

Motivering:

Av skollagen framgår att barn och elever ska ges inflytande över utbildningen och kunna påverka arbetssätt, arbetsformer och innehåll. Detta inflytande ska även anpassas efter deras ålder och mognad och utformningen av inflytandet ska anges i planeringen av verksamheten.

På Ljungdalaskolan finns fungerande elevråd som bland annat tar del av arbetet med ordningsreglerna vid skolan. Det finns även möjlighet till inflytande från de olika klasserna till elevrådet. Däremot finns brister gällande inflytande över själva undervisningen för eleverna i de högre årskurserna. Eleverna menar i såväl intervju som i Skolinspektionens enkäter för elever i årskurs 5 hösten år 2011 att lärarna för det mesta bestämmer över undervisningen. I de högre årskurserna på skolan framkommer i lärarintervjun att elevinflytandet delvis får stå tillbaka för att lärarna känner en stress över att hinna med innehållet i den nya läroplanen. Lärarna menar vidare att inflytandet i de lägre årskurserna är gott och att personalen där jobbar mycket med att göra eleverna delaktiga och medvetna om deras möjlighet till inflytande. Elevinflytandet ökar sålunda inte med elevernas ålder. Lärarna menar att det inte finns någon övergripande diskussion gällande utformandet av elevinflytande. Rektor uppfattar elevinflytandet som skiftande i de olika klasserna.

Skolan ska se till att utformningen av inflytandet anges i planeringen av verksamheten och att skolan har en tydlig progression för att ge eleverna ett ökat inflytande utifrån ålder och mognad. Vidare ska skolan se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningen innehåll.

Författning:

1 kap. 10 § skollagen

4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 14 § första stycket skollagen

Lgr 11, avsnitt 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Bedömningsområde: Trygghet och studiero**Bedömning:**

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Motivering:

Enligt skollagen ska det vid skolenheten genomföras åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts kränkande behandling. Det ska vidare för varje skolenhet finnas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Denna plan ska upprättas årligen och är del i det målinriktade arbete som ska bedrivas vid skolenheten.

Av intervjuer och dokument framgår att det förekommer kränkningar vid Ljungdalaskolan. Det förebyggande arbetet mot kränkande behandling utgår bland annat från övergripande åtgärder beskrivna i skolans plan mot kränkande behandling. I denna plan lyfts bland annat åtgärden att i klasserna genomföra olika samtal om värdegrunden, men eleverna anser inte att samtalen helt ger resultat. Det finns även vid skolan ett så kallat Kramteam (Kamrat, Relationer, AntiMobbing) som jobbar just med värdegrundsfrågor. I elevintervjun framkommer att det förekommer kränkningar och att personalen oftast reagerar, men eleverna uppfattar det som att alla problem inte löses till fullo eller att eleverna själva ska lösa konflikterna. Vidare visar det sig att eleverna är osäkra på hur de ska agera när exempelvis en vuxen person kränker en elev. Lärarna delar bilden av att kränkningar förekommer men menar att åtgärderna, av såväl förebyggande som akutliknande art, i stort är tillräckliga. Rektor uppger också att det förekommer kränkningar på skolan och hon anser sig ha en viktig roll i Kramteamet. Sammantaget ger intervjuerna olika bilder av hur omfattande kränkningarna är vid skolan.

Skolan har gjort en kartläggning över oroliga platser och i vilken utsträckning kränkningar förekommer. Resultatet av denna kartläggning finns dock inte med i skolans plan mot kränkande behandling. De åtgärder som planen presenterar utgår således inte från denna kartläggning utan åtgärderna beskrivs som exempel på insatser och aktiviteter. De beskrivna åtgärderna är av mer generell art och överensstämmer ej med elevernas bild av orosområden. Planen är inte känd av de yngre eleverna men något bättre känd av de äldre. Eleverna kände dock till Kramteamet och detta team, bestående av bland annat lärare, kanaliserar händelser till rektorn, men då rektorn inte alltid kan närvara vid deras sammankomster kan rapportering dra ut på tiden. En annan väg att anmäla till rektorn är via så kallade incidentrapporter. Rektorn uppfattar dock att lärarna inte alltid gör denna form av dokumentation, där lärarna själva gärna väljer att försöka lösa konflikten. Rektor uppger att det är sällan det anmäls fall av kränkande behandling till huvudmannen och det råder också tveksamhet om när detta ska göras.

Vid skolan ska åtgärder genomföras för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Skolan ska säkerställa att det förebyggande arbetet mot kränkande behandling presenteras i en plan mot kränkande behandling. Denna plan ska utgå från skolans faktiska situation och innehålla utvärderingsbara åtgärder. Det är av yttersta vikt att såväl personal som rektor fullgör sin anmälningsskyldighet.

Författning:

6 kap. 7, 8 och 10 § skollagen

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Motivering:

Enligt skolförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

På Ljungdalaskolan går många elever som har annat modersmål än svenska. Det finns på skolan en så kallad förberedelseklass som syftar till att så fort som möjligt succesivt leda in eleverna i den ordinarie undervisningen. Rektorn menar att tiden i förberedelseklassen ibland kan bli för lång och hon ger uttryck för en vilja att korta ner tiden eleverna befinner sig i förberedelseklassen. En förutsättning för att detta ska ske är bland annat att studiehandledning på modersmålet kan ges. I intervju med såväl elevhälsa som rektor framkommer att skolan inte erbjuder studiehandledning på modersmål till elever i behov av det. Det finns elever vid Ljungdalaskolan som har behov av studiehandledning på modersmålet och rektor har sökt efter lämpliga personer som behärskar de aktuella språken, dock utan resultat.

Rektor måste snarast tillse att studiehandledning på modersmål ges till de elever som är i behov av det.

Författning:

5 kap. 4 § skolförordningen

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning:**

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering:

Rektor ska ansvara för att det inom skolenheten, under medverkan av bland annat personalen, bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som omfattar planering, uppföljning och utvärdering av utbildningen. I detta ingår ett ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Av till Skolinspektionen insända dokument framgår att elevernas kunskapsresultat inte dokumenterats i sådan utsträckning att det går att göra en analys utifrån dem på skolenhetsnivå. I intervjuerna med lärare och rektor framkommer att de övergripande kunskapsresultaten i viss mån diskuteras men att de inte sammanställs och därmed finns det inte någon övergripande bild av kunskapsresultaten för de olika ämnena. Vid lärarintervjun framkommer att lärares vetskap om andra ämnens måluppfyllelse är bristfällig. I samband med utvecklingssamtalen görs sammanställningar över respektive elevs bedömda måluppfyllelse vid det aktuella tillfället, men dessa förblir på individnivå och lyfts sålunda inte till skolenhetsnivå. De enda sammanställningar som finns är de som gjorts i samband med resultaten på de nationella ämnesproven. Detta gör att det är svårt att analysera resultaten och utifrån denna analys ta fram åtgärder som syftar till att nå en högre måluppfyllelse. Rektor, som nyligen tillträtt, menar att det finns en plan för det framtida systematiska kvalitetsarbetet bestående i tre årsvisa processer som löpande analyseras och sammanställs.

Rektor ska ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Detta kvalitetsarbete ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Författning:

4 kap. 4, 5 §§ Skollagen

Bakgrund

Måloppfyllelse

Det är svårt att skapa sig en bild av kunskapsresultaten utifrån de inskickade dokumenten, då det inte presenteras några resultat över tid för ämnen som inte har nationella ämnesprov. Resultaten på de nationella ämnesproven för årskurs 5 läsåret 2009/2010 visar att skolans elever når bäst resultat i engelska där 85 procent klarar samtliga delprov, medan 58 procent klarar alla delprov i svenska. I matematik klarar 64 procent alla delprov för årskurs 5 år 2010. I årskurs 3 läsåret 2010/2011 klarar 75 procent av eleverna alla delprov i svenska, medan 44 procent klarar alla delprov i matematik. Grundsärskolans resultat menar rektor och lärare vara goda, de menar vidare att en tydlig positiv utveckling skett under den tid utbildningsverksamheten bedrivits i skolenhetens regi. Resultatet för värdegrundsarbetet visar att eleverna upplever att skolklimatet överlag är gott men att de förekommer kränkningar av olika art. I Skolinspektionens enkäter för elever i årskurs 5 höstterminen 2011 svarar eleverna att det händer att elever är elaka mot varandra och denna bild bekräftas i intervjuerna.

Beskrivning av Ljungdalaskolan

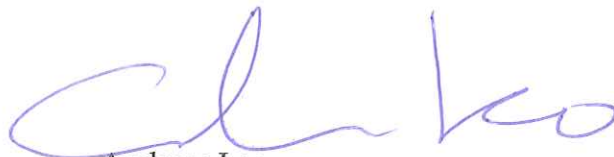
Ljungdalaskolan ligger i norra delen Hässleholms stad och omfattar förskoleklass, årskurs 1-5, och grundsärskola. Eleverna i klasserna F-2 delar korridor och klasserna 3-5 delar korridor. Grundsärskolan, med sina fyra elever, bedriver sin verksamhet i en lokal bredvid den korridor som har klassrum för F-2. En del av grundsärskolans utbildning förs tillsammans med grundskolan. Till hösten kommer skolan utökas med klass 6, så att dagens 5:or fortsätter vid skolan istället för att fortsätta vid Läredaskolan. En del av undervisningen bedrivs vid just Läredaskolan. Skolan har en estetisk profil i samarbete med Musik- och Kulturskolan. Skolans personal är organiserad i arbetsenheter och arbetslag. På skolan går 200 elever där en stor del har annat modersmål än svenska.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Viveka Berglund.

På Skolinspektionens vägnar



Ebba Svartz
Undervisningsråd



Andreas Leo
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).